

ÉPÍTÉSZETI MŰLEÍRÁS

„Egy erdőn kétféleképpen lehet keresztül menni.

Az egyik módja az, ha egy vagy több úton próbálkozunk

[...]

a másik az, ha sétára indulunk, hogy felfedezzük, milyen az erdő, és kiderítsük, miért van az, hogy egyes ösvények járhatóak, mások nem.”

Umberto Eco – Hat séta a fikció erdejében

NEM-ANYAGOK

A nem járt ösvény felfedezése adta a GÖMBÖC gondolatát. Ez az ösvény szellemi környezetben keresztül vezetett, s az eredménye kapuként újabb ösvényeket nyit meg. A matematika absztrakt, objektív világa tárgyiasodott benne, mégsem tekinthető pusztán materiális tartalmak; az csupán megjelenésének egyik módja, lényegét sokkal inkább kifejezik a nem anyagi tartalmak; *szellemiség*, a szó legkevésbé ezoterikus értelmében, *szépség*, ahogy egy egyenlet szép, mégis érezzük rokonságát az esztétikával.

A bemutatására hivatott pavilonnak, mint környezetnek, ezt az ösvényt kell megjeleníteni, de miután ez nem anyagi természetű, nem kézzelfogható anyagokkal kísérjük megidézni: üres térrel, fényel, hangokkal.

ÜRES TÉR

A GÖMBÖC, mint kitüntetett kavics analógia segíti megértését, felfogni egyediségét, nagyszerűségét. Ennek az építészeti megjelenítéséhez olyan jellemzőket kellett egybegyűrní, melyet a matematika és az építészet egyaránt használnak; *homogenitás, absztrakció, dinamika*. Az építészet nyelvére fordítva az egyetlen kizárólagosan az építészetre jellemző módot ragadtuk meg, a bejárhatóságot. Ehhez terem léptékre nagyítottuk a kavicsokat. Ezek a kavicsok üres tereként jelentkeznek, s a kitöltő terek jelenítik meg határukat. A kitöltő terek maguk is diffúz módon viselkednek, fa rudak háromdimenziós mátrixából jönnek létre. A rudak távolsága (70 cm-es a raszter) lehetővé teszi az áthaladást, fel van függesztve csuklókkal, így nekisodródva kilendülnek, s önmagukban is térbeli ingát képeznek. Ha valaki végighúzza a kezét nemcsak azt jegyzi meg, merre haladt, de a kilengés amplitúdójából arra is lehet következtetni, hogy mikor történt mindez. Némi túlzással interaktív, dinamikus tér, mely képes információt tárolni.

A padló műgyantával borított fényes felületén tükröződik a rudak képe, ahol a nagyított kavicsok járható része képezi a szimmetria síkot, így a teljes kavics-forma, mint térgörbe, kirajzolódik.

FÉNYEK szabályozásához a meglévő pavilon struktúráját két polikarbonát réteg közé zártuk. Felül kibontva a pavilon acél szendvicspanelét, lehetőség van bazilikális bevilágításra, mely teljesen elsötétíthető a rétegek közötti árnyékoló rendszerrel. A mesterséges fényforrásokat beleintegrálva a rendszer egy média megjelenítő felületté válik.

HANGOK

A fa installáció önmagában hangszerként viselkedik, a különféle hosszúságú rudak más-más hangmagasságot adnak, egy egyszerű bottal játszani lehet rajtuk.

A kavics formájú térbeli bugyrok hangosítása egyedi hangvetőkkel történik, melyek irányítottan adják a hangot, fókuszálva az adott zónára, így az akusztikailag és vizuálisan is összefüggő terek képesek önálló életet élni, akár információs anyagról, akár zenéről van szó.

FUNKCIÓK

Az előtér után a pavilon főbejárati oldalán az **információ**, a kijáratnál, vagy alternatív bejáratnál a **könyv** tere szolgálja a felvilágosítás és protokoll funkciókat.

A **központi tér** a lelke a pavillonnak, ennek fő funkciója a vizuális élményeztetés. Itt a fa rudak motorosan emelhetők, a mennyezetről függesztett zsinórok tartományán belül, mely egyedileg szabályozva képes tetszőleges térbeli görbét megjeleníteni. Ezt akár egyedi előadásokon, akár ciklikusan programozva szemléltet jelenségeket a látogatókkal. Vetítésre is ez a tér a legalkalmasabb a középre függesztett áttetsző vászonnal, melyet a két oldaláról egyaránt lehet látni.

Koncertek, fogadások rendezéséhez a körítő rudakat is fel lehet emelni, ezzel még flexibilisebb a tér.

Az oldalsó falhoz kapcsolódik a **multimédiás tér**, a **játszóház**, a **logikai játékok** tere, ezek közös tulajdonsága, hogy a polikarbonát kéregben integráltan helyezhetők el képernyők, terminálok, egyéb kiegészítő elemek, így nem bontják a tér homogén karakterét.

A programot jól kiegészítenék a játszóházban kavics formájú építő elemek a gyerekek méretében, melyekre ülni is lehet.

A **zenehallgató** tér a kikapcsolódást szolgálja, középen bemélyedő kavicsformájú fotelekkel, melyekbe feküdni is lehet, a tekintetet felfelé fordítva, itt a tér vertikálisan nyújtott.

A **kavicsok** zónájában emlékként elvihető folyami kavicsok helye van, melyeken homokfújva a www.gomboc.eu felirat olvasható.

ANYAGOK

A fa csiszolt, nyers. A polikarbonát felületként a nyílászárókra is ráfut, homogén megjelenést biztosítva.

Az egyes egységeket a padló burkolat kirajzolja, a kitöltő részeken a műgyanta rétegbe folyami kavics van úsztatva.

TARTÓSZERKEZETI KIALAKÍTÁS

A befüggesztett fa rudak terhét (15-25kg elemenként) másodlagos szerkezetként fa rács adja át a meglévő függesztő pontoknak, ezek teherbírása megfelelő.

A kültérben a meglévő acélszerkezethez lehet rögzíteni a fa rácsot.

A kiemelkedő torony bontható, tartószerkezeti szerepe nincs.

GÉPÉSZETI ÉS ELEKTROMOS MEGOLDÁSOK

A meglévő acél szendvicsszerkezet helyett a polikarbonát megfelel hő és páratechnikai szempontból, így kiegészítő ablak elhelyezésére nincs szükség. A bejáratok igényes kialakítása végett az ajtókat valószínűleg cserélni kell a főbejáraton.

A kiállítótér vizuálisan homogén világát a gépészeti rendszerek nem zavarhatják, ezért mindenütt rejtetten kell ezt megoldani. A világítási rendszerrel együtt ezt a polikarbonát kéregben lehet vezetni.

***

*„Amikor az erdőben járok, helyesen teszem,
ha felhasználok minden tapasztalatot,
minden felfedezést, hogy többet tudjak meg
az életről, a múlttól és a jövőről. Ám mivel
az erdőt mindenkinek teremtették, nem
szabad olyan dolgokat, érzelmeket keresnem
benne, amik egyedül rám tartoznak.”*

Umberto Eco – Hat séta a fikció erdejében

Az egész jelenség csak fejben áll össze, leginkább a térben való mozgás közben, a fények, árnyékok játékaiként, a dinamikus nézőpont folytonos mozgásra készítet. A közeg megjelenítéséhez m=1:50-es léptékű valós modellt használtunk, ahol a valóságoshoz hasonló anyagok segítik a megfigyeléseket. A természetes és mesterséges fények

Lévai Tamás

A 2010-es Sanghaji Világkiállítás Magyar Pavilon külső és belső kialakítása

II. díjat nyert a 9. bírálati sorszámú pályamű

vezető tervező: **Lévai Tamás**

munkatárs: **Harnos László**

Részletes bírálat:

A 9-es számú pályamű esetében a Bíráló Bizottság kiemelten értékelte az elgondolás egyszerűsége törekvő, absztrakt megközelítését, a pavilonterv esztétikai és műszaki tartalmát. E munkában ugyanis a „Gömböc” téma homogenitás, absztrakció, dinamika fogalomhármasa tiszta építészeti megoldásokká transzponálva jelenik meg. Ez egyébként a mű egyetlen hiányossága is: magát a tárgyat pusztán negatív formában, annak mintegy hiányaként idézi föl. Amely hiányosság nem pusztán az első díj ki nem osztásának egyik fontos érvét alapozta meg,

de fölvetette azt a funkcionális hiányosságot is, amelyet majdan egy tapasztalt kiállítás-tervező, illetve kiállítási koncepciót alkotó csoport bevonása pótolhat. A pavilon terve térrel, fényvel, hangokkal és anyagokkal operál, valamint a helyszínek spiritualitást kölcsönző, úgynevezett nem-anyagokkal is. Ez utóbbi minőség teszi a helyszínt különös, elgondolkoztató helyszínné, ahol a pályázó(k) által választott „megismerés erdeje” metafora csendje, elmélyülést biztosító élményei jó esélyt kínálnak arra, hogy a magyar pavilon a megnyugvás és a szellemi felfrissülés helyszíne lehessen a Sanghaj EXPO 2010 forgatagában. A Bíráló Bizottság feltevése szerint a pavilon ilyen tulajdonsága hatni fog a látogatókra, egyszersmind megjegyezhetővé is teszi azt. A jelenlegi pályázati terv terének flexibilitása alkalmassá válhat arra, hogy abban, mindenekelőtt a Gömböc-re épülve, egy visszafogott, de gondolatgazdag pavilon jöhessen létre.

A Bíráló Bizottság részéről a terv megvalósíthatóságával kapcsolatban komoly, megfellebbezhetetlen műszaki vagy gazdasági természetű aggály nem merült föl, ugyanakkor az egyes farudak, az azok függesztését biztosító acélszerkezet részletei még messzemenően hiányosak, végiggondolandók.

Bár jelen állapotában még nem tökéletes, ugyanakkor a Bíráló Bizottság számára megnyugtatóan komoly, emelkedett, a szakralitás nehezen megfogható minőségét előteremtteni tudó pályamű született. E pályamunka meggyőző volt abban a tekintetben is, hogy műleírásának koncepcionális tisztasága, a tervezett tér mozgékonyasága komolyabb koncepcionális ellentmondások nélkül lesz képes befogadni magát a „Gömböcöt”!

A Bíráló Bizottság a pályaművet mindezek alapján II. díjban részesíti.

Forrás: www.epiteszforum.hu

Részlet: ZÁRÓJELENTÉS

A „2010-es Sanghaji Világkiállítás Magyar Pavilon külső és belső kialakítása” (TED 2008/S 51-069632) tárgyú nyílt tervpályázati eljárásról

A tervpályázat hasznosításának módjára és lehetőségeire tett ajánlások, a továbbtervezésre vonatkozó ajánlások

A Bíráló Bizottság javaslatai a kiíró számára

A kiíró a Kbt. 125. § (5) bekezdése szerint hirdetmény közzététele nélkül induló tárgyalásos közbeszerzési eljárást a II. díjas tervet készítő pályázóval (9. számú pályamű) folytassa le, és vele kössön szerződést a világkiállítási pavilon megtervezésére. Amennyiben a pályázó nem felel meg a Kbt.-ben foglalt kikötéseknek, vagy bármi más ok miatt nem lesz sikeres a tárgyalás, akkor a rangsorban következő helyezést elért pályázóval (III. díj; 2-es számú pályamű) kössön szerződést a Kbt.-ben foglaltak figyelembe vételével.

A tervezővel történő egyeztetésekhez, eszmecserékhez állítson fel egy gyakorló építészekből és tapasztalt kiállítás-tervezőkből álló szakértői csoportot, akik nagymértékben segítenék a pályázati terv alapértékeinek megtartása mellett annak továbbfejlesztését, kiállítás-technikai hiányosságainak pótlását, a kiállítási pavilon megvalósításának módját.

A Bíráló Bizottság javaslatai a tervező számára

A II. díjas terv megvalósításához elengedhetetlen egy tapasztalt kiállítás-tervező bevonása az alkotói csoportba, és a kiállítási térrel azonos színvonalra hozott, egyszerű, kevés elemet használó, a „Gömböcre” épülő kiállítási anyag összeállítása, a kiíró részéről felálló szakértői csoporttal történő szoros konzultáció mellett.